

POSTANOWIENIE

Dnia 11 października 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Leszek Bielecki

w sprawie z odwołania E. K.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Kielcach
o wysokość emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 11 października 2023 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie
z dnia 20 października 2022 r., sygn. akt III AUa 1874/21,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

[SOP]

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Krakowie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 20 października 2022 r., III AUa 1874/21, oddalił apelację odwołującą się E. K. od wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach z 22 września 2021 r., V U 509/21, oddalającego jej odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Kielcach z 12 stycznia 2021 r. odmawiającej ponownego przeliczenia emerytury.

Wyrok Sądu Apelacyjnego zaskarżyła w całości skargą kasacyjną odwołująca się. We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazała na konieczność rozważenia istotnych zagadnień prawnych: 1/ czy prawa nabyte przez ubezpieczoną do emerytury z korzystniejszym kapitałem początkowym wynoszącym 126,25% oraz średnią trwania życia w wysokości 197,7 miesięcy (nabyte decyzją ZUS z dnia 4 kwietnia 2008 r.) nabyte przed wejściem w życie budzących wątpliwości przepisów tj. art.194j ust. 1-3 w związku z art. 194i ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r.

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2023 r., poz. 1251 ze zm., dalej jako „ustawa emerytalna”) skutkującym zmniejszeniem emerytury skarżącej poprzez zmniejszenie kapitału początkowego z 126,25% z 2008 r. na 111.83% w 2013 r. oraz zwiększeniem wskaźnika - średnią życia z 197,7 miesięcy do 254.10 miesięcy z 2021 r., mają pierwszeństwo w myśl zasady *lex retro non agit* wobec niekonstytucyjnych i nielogicznych zasad określonych w art. 194i ustawy; 2/ czy wykładnia i stosowanie przepisów prawa materialnego w art. 194j ust. 1-3 i art. 25, 26 ustawy emerytalnej może doprowadzać do nierównego, odmiennego niż w przypadku innych ubezpieczonych urodzonych w 1953 r. i charakteryzujących się tymi samymi cechami relewantnymi potraktowania skarżącej ur. w 1953 r. w zakresie prawa do ubezpieczenia społecznego po osiągnięciu wieku emerytalnego, które to prawo zostało przez Sąd zróżnicowane w oparciu o nierелеwantne i dyskryminujące ze względu na płeć i rok urodzenia kryteria, tym samym niezgodne z art. 32 ust. 1, art. 67 ust. 1 i art. 190 ust. 4 Konstytucji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie zasługiwała na przyjęcie do merytorycznego rozpoznania.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

W razie powołania przesłanki przedsądu jaką jest występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego obowiązkiem skarżącego jest wywiedzenie i uzasadnienie występujących w sprawie problemów w sposób zbliżony do tego, jaki przewidziany jest przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, LEX 1102817). Sformułowanie zagadnień prawnych powinno zatem odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisów, które nie poddają się jednoznacznej wykładni, a ich wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy

przyczyni się do rozwoju jurysprudencji i prawa pozytywnego. Równocześnie zadaniem Sądu Najwyższego jako najwyższego organu sądowego Rzeczypospolitej Polskiej nie jest działanie w interesie indywidualnym, lecz powszechnym przez ochronę obowiązującego porządku prawnego przed dowolnością orzekania dla osiągnięcia celu ujednoczenia praktyki stosowania przepisów prawa pozytywnego.

Ponadto zagadnienie prawne wymaga wskazania problemu, który wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego, którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw, ale także dla rozstrzygnięcia konkretnej, jednostkowej sprawy (postanowienie Sądu Najwyższego z 2 marca 2012 r., I PK 158/11, LEX nr 1215116). Dopiero wtedy Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem "prawnym" oraz czy jest to zagadnienie "istotne" (postanowienia Sądu Najwyższego: z 23 marca 2012 r., II PK 284/11, LEX nr 1214575; z 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP 2004 nr 9, poz. 158; z 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, s. 51; z 11 kwietnia 2012 r., III SK 41/11, LEX nr 1238126; z 31 stycznia 2013 r., II CSK 479/12, LEX nr 1293729). Ponadto twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (postanowienia Sądu Najwyższego: z 10 marca 2010 r., II UK 363/09, LEX nr 577467 i z 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468).

Tymczasem wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej autorka skargi nie sformułowała w sposób prawidłowy żadnej z powołanych wyżej przesłanek. Sednem żądań skarżącej, z powołaniem się na art. 194i oraz art. 194j ustawy emerytalnej, jest stanowisko, że należało ustalić wysokość jej emerytury w powszechnym wieku emerytalnym, przyjąwszy, że wniosek o to świadczenie zgłoszony został w 2021 r. Natomiast organ rentowy obliczył wysokość emerytury według wniosku z 7 marca 2013 r. W konsekwencji, w ocenie skarżącej, do ustalenia wysokości emerytury organ rentowy błędnie zastosował tablicę średniego dalszego trwania życia opublikowaną w 2013 r., jak i kapitał początkowy nabyty przed wejściem w życie powołanych przepisów.

Przepisy te w sposób oczywisty nie różnicują sytuacji ubezpieczonych, bowiem w obu z nich do obliczenia wysokości emerytury uwzględnia się średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego (art. 26 ust. 1 ustawy emerytalnej) albo korzystniejsze dla ubezpieczonego tablice trwania życia obowiązujące w dniu, w którym ubezpieczony osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn. Decydujący jest zatem w obu przypadkach, co do zasady - z wskazanym wyżej wyjątkiem, wiek przejścia na emeryturę, czyli uzyskania uprawnień emerytalnych na podstawie decyzji organu rentowego. Jedyna różnica między nimi polega na tym, że art. 194i dotyczy pierwszorazowego ustalenia wysokości emerytury w powszechnym wieku emerytalnym, tj. przy ustaleniu prawa do tej emerytury po raz pierwszy, a art. 194j - ponownego ustalenia wysokości emerytury, gdy prawo do niej zostało już wcześniej ustalone, ale z wadliwym obliczeniem jej wysokości.

W odniesieniu zaś do zarzutów skarżącej dotyczących naruszenia Konstytucji stwierdzić należy, że zawarty jest w niej obowiązek ustawodawcy, w obszarze polityki społecznej, dawania pierwszeństwa dobru ogółu przed dobrem indywidualnym czy partykularnym (wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 19 grudnia 2012 r., pkt 6.1.23). Sprzeczne z zasadą sprawiedliwości jest zarówno nieuzasadnione merytorycznie faworyzowanie, jak i dyskryminowanie określonych grup podmiotów (orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z 5 listopada 1997 r., K 22/97, OTK 1997 nr 3-4, s. 41). Zasada sprawiedliwości społecznej na gruncie ubezpieczeń społecznych uzasadnia takie zróżnicowanie prawa do emerytur i rent, które wynika z wkładu pracy mierzonego wysokością wynagrodzenia i związanej z tą wysokością składki na ubezpieczenia społeczne oraz długością okresu zatrudnienia, z korektą na rzecz uwzględnienia redystrybucyjnej funkcji ubezpieczeń społecznych (wyrok Sądu Najwyższego z 22 lutego 2023 r., III USKP 10/22, LEX nr 3490780).

Z przytoczonych względów, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

[mc]

[ał]

